

Ontdek méér klassiek op orkest.nl

Rachmaninoffs Symfonische dansen met Lorenzo Viotti

Vorig jaar nam Lorenzo Viotti afscheid als chef-dirigent, nu keert hij terug bij het orkest met Rachmaninoffs *Symfonische dansen*. Violist Patricia Kopatchinskaja debuteert met het *Tweede vioolconcert* van Sjostakovitsj.

vr 29 mei, 20:15
TivoliVredenburg
za 30 mei, 20:15
zo 31 mei, 14:15
Het Concertgebouw

Nederlands Philharmonisch
Lorenzo Viotti, dirigent
Patricia Kopatchinskaja, viool

Schrijf je in voor onze nieuwsbrief

Altijd weten wat er speelt? Schrijf je in voor de nieuwsbrief van het Nederlands Kamerorkest en het Nederlands Philharmonisch. Hoor als eerste over concerttips, achtergrondinterviews, speciale producties en nieuwe concerten. Scan de QR-code om je aan te melden.

 NEDERLANDS
PHILHARMONISCH

Isabelle Faust
viool

Mahler
Dvořák

Eva Ollikainen
dirigent

Yakult

orkest.nl

PROGRAMMA

Joel Järventausta (1995)
Bacchanale (2023)
Nederlandse première

Antonín Dvořák (1841 - 1904)
Vioolconcert in a, op. 53 (1897)

Allegro ma non troppo
Adagio ma non troppo
Finale: Allegro giocoso ma non troppo

Pauze

Richard Strauss (1864 - 1949)
Don Juan, symfonisch gedicht voor groot orkest, op. 20 (1888-1889)

Gustav Mahler (1860 - 1911)
Adagio uit 'Symfonie nr. 10 in Fis' (1910, onvoltooid) Editie Erwin Ratz

Andante – Adagio - Andante con prima - Tempo adagio -
A tempo (flissend) - Etwas zogernd - A tempo

NEDERLANDS PHILHARMONISCH

Eva Ollikainen, dirigent
Isabelle Faust, viool

za 9 mei, 20:15
ma 11 mei, 20:15
Het Concertgebouw

Duur concert: ca. 100 minuten

VOORPROGRAMMA

Pianist en presentator Christiaan
Kuyvenhoven leidt het programma in.
za 9 mei, 19:40 - 20:00
ma 11 mei, 19:40 - 20:00
in de Spiegelzaal

Een romantische muzikale reis

Dit concert is een staalkaart van de late romantiek, met een melodieuse Dvořák, een overdadige Strauss en een worstelende Mahler. Maar de korte *Bacchanale* van Järventausta, waarmee het programma begint, verslaat ze allemaal.

Van brassband tot romantiek

Je zou de *Bacchanale* van de Finse componist Joel Järventausta eclectisch kunnen noemen, een combinatie van stijlen bijeengebracht in een nieuwe eigen compositie. Maar dat is in dit geval wel erg magertjes uitgedrukt. Het is eerder een uitbundige wervelstorm waarin de muziek van de afgelopen honderdvijftig jaar over je uitgestort wordt. Van alles komt voorbij, van pop en Hollywood-filmmuziek, tot *brassband* en *gaming music*. Maar ook klassieke klanken uit de romantiek komen moeiteloos voorbij, waar je Dvořák, Strauss of Mahler in kunt herkennen. En dan is het concert nog maar net begonnen.

Opzweepende Tsjechische dans

De jonge Antonín Dvořák had veel te danken aan Johannes Brahms. Brahms zat in een officiële staatscommissie die Dvořák meerder keren een beurs toekende om verder te studeren. En Brahms bracht Dvořák in aanraking met de beroemde violist Joseph Joachim. Ze ontmoetten elkaar in Joachims woonhuis in Berlijn. De violist was zeer gastvrij, organiseerde zelfs een huisconcert waarop enkele kamermuziekwerken van Dvořák werden uitgevoerd en reageerde helemaal enthousiast toen de jonge componist vertelde dat hij met een vioolconcert bezig was. Vreemd genoeg speelde Joachim niet in de première. Dat deed František Ondříček, eerst in Praag en een maand later in Wenen met de Wiener Philharmoniker. Dat Joachim niet van de partij was, is extra vreemd omdat Dvořák het stuk meerdere keren aanpaste op basis van Joachims feedback. De redenen hiervoor zijn nooit opgehelderd.

In veel opzichten lijkt het *Vioolconcert* meer op een vrij muzikaal spel voor viool en orkest dan op een klassiek soloconcert. Daar komt nog bij dat Dvořák regelmatig zijn Tsjechisch gemoed de vrije loop laat. Zo klinkt de melodie van het tweede deel als een eenvoudig Slavisch volkslied. Het laatste deel is een virtuoos rondo met heeft als basis een

opzweepende Tsjechische dans. Even klinkt er een meditatief intermezzo. Maar al gauw krijgt de Tsjechische dans weer de overhand, waarmee de solist het concert naar een wervelend einde voert.

Helden en antihelden

Richard Strauss was dol op helden. Zij speelden vaak de hoofdrol in zijn symfonische gedichten, muziekstukken die een verhaal vertellen. Maar ook vaak koos hij voor helden die niet zo heldhaftig waren, zoals de schelm Till Eulenspiegel of de dwaas Don Quichotte, of zichzelf in *Ein Heldenleben*. Een van de bekendste helden is wel Don Juan in het gelijknamige symfonisch gedicht. Strauss schreef het in 1888 toen hij nog maar 24 jaar oud was, bijna een jeugdwerk. Hij baseerde zich op het onvoltooide toneelstuk van Nikolaus Lenau; *Don Juans Ende*. Don Juan is hier een tragische figuur die, wanhopig op zoek naar de ware levensgezel, zich stort in allerlei amoureuze avonturen. Soms lijkt het om echte liefde te gaan, maar meestal om triomfantelijke veroveringen of, nog erger, het botvieren van seksuele lusten. Verbitterd en teleurgesteld kiest hij uiteindelijk voor een vrijwillig levenseinde.

Strauss laat het allemaal voorbijkomen in zijn weelderig georkestreerde *Don Juan*. Als uitgangspunt gebruikt hij twee melodieën die verwijzen naar Don Juan en regelmatig terugkeren. De een is meteen aan het begin te horen, een overmoedig wervelende melodie omhoog, de ander een triomferende fanfare gespeeld door vier schetterende hoorns. Daartussen de vele escapades van Juan, soms als wellustige orkestrale climaxen, soms ook als verstilde melodieën, prachtig gezongen door solo-viool en later hobo, die een oprecht verliefde Juan laten horen. De overweldigende climax zit uiteraard aan het slot, waar Don Juan zich in een duel doelbewust laat neersteken. De muziek eindigt met enkele losse flarden die, met de laatste ademtocht van Don Juan, in het niets wegsterven.

Mahlers onvoltooide Tiende symfonie

1910 was voor Gustav Mahler een rampjaar. In de zomer kwam hij erachter dat zijn geliefde Alma een relatie was begonnen met de flamboyante architect Walter Gropius. Mahler was diep geschokt en stortte zijn hart uit bij de psychoanalyticus Sigmund Freud, die op dat moment in Noordwijk verbleef. Daar realiseerde hij zich dat hij in zijn soms

onbuigzame houding naar haar ook niet helemaal vrijuit ging. In de tijd daarna was hij uitermate zorgzaam voor haar, schreef haar lieve kleine briefjes en droeg zijn gigantische *Symfonie nr. 8* aan haar op. Het hielp maar nauwelijks zijn gemoed tot rust te brengen, doodsbang als hij was dat zij hem toch zou verlaten. De *Symfonie nr. 10* getuigt van die schrijnende paniek. Door het hele manuscript staan opmerkingen die daarop wijzen. “Tod! Verk(ündigung)! Erbarmen! Mein Gott! Warum hast du mich verlassen?”, staat er in de kantlijn van het derde deel te lezen. En op de slotpagina: “für dich leben! für dich sterben! Almschi!” geschreven met grote, maar beverige, bijna onleesbare letters. Het eerste deel, het enig gespeelde in dit programma, bestaat voornamelijk uit twee melodieën, die meteen na de altvioolsolo aan het begin klinken en in de loop van het stuk gevarieerd herhaald worden. Tussen allerlei andere muzikale ideeën door lijken ze bijna één lange, doorlopende lijn te vormen, alsof de muziek maar blijft doorvertellen. Dat geeft het geheel iets weemoedigs, als een aanhoudende klaagzang. Uiteindelijk mondt het uit in een soort angstkreet: een allesomvattend akkoord dat je recht in je ziel raakt. Mahler heeft zijn *Tiende Symfonie* niet afgekregen. Toen hij stierf was het eerste deel al compleet, maar de rest bleef onvoltooid.

Tekst: Kees Wisse

Geniet ook van het Nederlands Philharmonisch in seizoen 26-27

Smaakte dit concert naar meer? Vanaf 1 juni kun je kaarten bestellen voor een gevarieerd seizoen vol prachtige concerten van het Nederlands Philharmonisch & Nederlands Kamerorkest. Bekijk alle concerten van volgend seizoen nu al op orkest.nl/concerten.

Nederlands Philharmonisch

Het Nederlands Philharmonisch is als vaste partner van De Nationale Opera hét operaorkest van Nederland. Daarnaast heeft het orkest een eigen concertserie in Het Concertgebouw en is het op podia ver buiten Nederland te beluisteren, van Rotterdam tot Wenen en Parijs. Naast het grote repertoire van Wagner, Strauss, Mahler en Stravinsky speelt het Nederlands Philharmonisch ook regelmatig wereldpremières van hedendaagse componisten: Nederlandse maar ook internationale opdrachtwerken. Tussen 2021 en 2025 speelde het orkest succesvolle concerten met de veelbesproken en briljante Lorenzo Viotti als chef-dirigent. In dit jubileumseizoen – het orkest bestaat veertig jaar! – keert hij terug als gast met meesterwerken als Mahlers magistrale *Symfonie nr. 2*. We verwelkomen topsolisten als Patricia Kopatchinskaja en Isabelle Faust, maar ook meester-dirigenten als Sir Mark Elder en Dima Slobodeniuk en natuurlijk onze eredirigent Hartmut Haenchen. Hiernaast geven we ook ruim baan aan de jongere generatie: solisten als Nikola Meeuwse, Timothy Ridout, Ivan Karizna en dirigenten als Eva Ollikainen, Pierre Bleuse en Aziz Shokhakimov.

Eva Ollikainen, dirigent

Eva Ollikainen is sinds 2020 chef-dirigent en artistiek directeur van het Iceland Symphony Orchestra, dat vorig seizoen 75 jaar bestond. Vorig seizoen maakte Ollikainen ook haar debuut met onder andere het Orchestre National de France, Tonhalle-Orchester Zürich, Deens Nationaal Symfonieorkest, London Philharmonic Orchestra en Auditorium-Orchestre National de Lyon. Ook maakte ze haar Musikverein-debuut met de Wiener Symphoniker en keerde ze terug bij het Deutsches Symphonie-Orchester Berlin, Helsinki Philharmonic, Gothenburg Symphony en Baltimore Symphony, en dirigeerde ze een August Everding-productie van Mozarts *Die Zauberflöte* in de Staatsoper Berlin. Ook heeft Eva Ollikainen een breed repertoire aan hedendaagse werken uitgevoerd.

Isabelle Faust, viool

Nadat Isabelle Faust op jonge leeftijd het gerenommeerde Leopold Mozart Concours en het Paganini Concours had gewonnen, trad ze al

snel regelmatig op met de belangrijkste orkesten ter wereld, waaronder de Berliner Philharmoniker, Boston Symphony Orchestra, NHK Symphony Orchestra Tokyo, het Chamber Orchestra of Europe, Les Siècles en het Barokorkest Freiburg. Dit leidde tot een nauwe en langdurige samenwerking met dirigenten als Sir John Eliot Gardiner, Philippe Herreweghe en Klaus Mäkelä. Een van de hoogtepunten van vorig seizoen was Fausts uitgebreide tournee met het orkest Les Siècles en dirigent François-Xavier Roth, ter ere van de 100e verjaardag van György Ligeti, een programma waarbij Ligeti's werk een nauwe dialoog aanging met Mozarts tijdloze oeuvre.

Klassieke muziek voor iedereen. Maak jij het mogelijk?

Bij ons krijgt iedereen de kans om te ervaren wat klassieke muziek met je doet. We verwelkomen jaarlijks duizenden kinderen, leiden getalenteerde dirigenten en orkestmusici op en spelen niet alleen op de prestigieuze podia van Het Concertgebouw en De Nationale Opera, maar ook voor buurtbewoners in onze eigen Ned-PhO-Koepel, in poptempel Paradiso voor nieuw publiek en met kleine ensembles in zieken- en verzorgingshuizen. Geniet je van onze concerten en gun je dit iedereen? Kijk op orkest.nl/steun wat je als vriend of donateur kunt doen.

Masterworks over Mahlers Tiende symfonie

In de podcast Masterworks bespreekt Botte Jellema met musicoloog Kees Wisse per aflevering één groot muziekwerk uit de klassieke muziek. In deze Masterworks is dat Mahlers onvoltooide *Tiende symfonie*. De aflevering is te beluisteren in diverse podcastapps of via orkest.nl/mahler10.